

Бухгалтерська звітність в системі управління підприємством

Предметом дослідження є використання бухгалтерської звітності в системі управління підприємством.

Мета дослідження – з'ясування проблемних аспектів та ролі бухгалтерської звітності як елемента системи управління підприємством, оптимізація процесу прийняття управлінських рішень на її основі.

Методологія проведення роботи. Для вирішення поставлених задач були використані: діалектичний метод наукового пізнання, метод аналізу і синтезу; метод порівняння; метод узагальнення даних.

Результати роботи: встановлено роль бухгалтерської звітності в інформаційному забезпеченні системи управління підприємством; охарактеризовано фінансову, податкову, статистичну та управлінську звітність з точки зору забезпечення виконання функцій управління; наведено шляхи удосконалення процесу формування управлінської бухгалтерської звітності.

Висновки. Бухгалтерська звітність підприємства виступає елементом інфраструктури ринкової економіки, реальним засобом комунікації, з допомогою якого менеджери різних рівнів управління мають змогу формувати стратегію і тактику розвитку підприємства. Підґрунтям для виконання всіх функцій управління підприємством є система звітності, яка охоплює фінансову, статистичну, податкову та управлінську звітність. Найбільш інформативною для потреб управління вважається фінансова звітність. Враховуючи різноманітність інформаційних запитів управлінського персоналу, потребує удосконалення процесу формування звітності щодо підвищення її управлінської спрямованості.

Ключові слова: бухгалтерська звітність, управління, бухгалтерський облік, фінансова звітність, управлінська звітність.

МАЛЯРЧУК І.І.

Бухгалтерская отчетность в системе управления предприятием

Предметом исследования является использование бухгалтерской отчетности в системе управления предприятием.

Цель исследования – выяснение проблемных аспектов и роли бухгалтерской отчетности как элемента системы управления предприятием, оптимизация процесса принятия управленческих решений на ее основе.

Методология проведения работы. Для решения поставленных задач были использованы: диалектический метод научного познания, метод анализа и синтеза; метод сравнения; метод обобщения данных.

Результаты работы: установлено важность бухгалтерской отчетности в информационном обеспечении системы управления предприятием; охарактеризованы финансовая, налоговая, статистическая и управленческая отчетность с точки зрения обеспечения выполнения функций управления; приведены пути совершенствования процесса формирования управленческой бухгалтерской отчетности.

Выводы. Бухгалтерская отчетность предприятия выступает элементом инфраструктуры рыночной экономики, реальным средством коммуникации, с помощью которого менеджеры различных уровней управления могут формировать стратегию и тактику развития предприятия. Основой для выполнения всех функций управления предприятием является система отчетности, которая охватывает финансовую, статистическую, налоговую и управленческую отчетность. Наиболее информативной для нужд управления считается финансовая отчетность. Учитывая разно-

образе информационных запросов управленческого персонала, требует усовершенствования процесса формирования отчетности по повышению ее управленческой направленности.

Ключевые слова: бухгалтерская отчетность, управление, бухгалтерский учет, финансовая отчетность, управленческая отчетность.

MALYARCHUK I.I.

Accounting reporting in the enterprise management system

The subject of the study is the use of accounting in the enterprise management system.

The purpose of the study is to clarify the problematic aspects and the role of accounting as an element of the enterprise management system, optimization of the management decision-making process based on it.

Methodology of work. To solve the problems the following research methods have been used: dialectical method of scientific knowledge, the analysis and synthesis method; comparison method; data generalization method.

The results of the work: the role of accounting in the information support of the enterprise management system has been established; financial, tax, statistical and management reporting has been characterized in terms of ensuring the implementation of management functions; the ways to improve the development process of the administrative accounting reporting have been offered.

Conclusions. The company's financial statements are the element of a market economy infrastructure, a real means of communication allowing the managers of different government levels to form the strategy and tactics of the enterprise development. The basis for performing all functions of the enterprise management is a reporting system that covers financial, statistical, tax and management reporting. The financial statements are considered to be the most informative for the needs of management. The diversity of information requests of the management staff requires the improvement of reports forming process aimed to increase its management orientation.

Key words: accounting reporting, management, accounting, financial reporting, management reporting.

Постановка проблеми. В сучасних економічних умовах господарювання особливої актуальності набувають питання, пов'язані із новітніми підходами до підвищення ефективності управління підприємствами. На сьогодні суб'єкти підприємництва намагаються використовувати всі внутрішні резерви для забезпечення свого розвитку в умовах нестабільного зовнішнього середовища. Вирішенню цих завдань у значній мірі сприятиме розробка нових підходів до організації інформаційного забезпечення управління, яка передбачає правильне розуміння та своєчасне отримання менеджерами підприємства своєчасної й достовірної інформації, необхідної для планування, контролю, прийняття оптимальних управлінських рішень.

Інформаційні потоки підприємства характеризуються великим обсягом, інтенсивністю та різноспрямованістю інформаційних зв'язків між підсистемами та елементами управління, а також зовнішнім середовищем. Значна їх частина формується у системі бухгалтерського обліку, узагальнюючим етапом якої є звітність. У зв'язку

з цим зростає потреба в обґрунтуванні системи звітності, її елементів та показників для ефективного управління підприємством.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Теоретичні та організаційно-методичні положення формування інформаційного забезпечення процесу прийняття управлінських рішень на базі даних бухгалтерського обліку та звітності знайшли відображення у працях С.В. Івахненко, П.О. Куцика, О.В. Мачулки, Я.І. Мулик, В.В. Немченка, Г.І. Рзаєва, І.Б. Садовської, Пушкаря М.С. та інші. Значний внесок у розробку теоретичних, організаційно-методичних та методологічних положень з удосконалення процесу складання звітності та підвищення її інформативності здійснили такі вчені як К.В. Безверхий, Ф.Ф. Бутинець, А.М. Герасимович, С.Ф. Голов, Г.П. Журавель, Г.Г. Кірейцев, Я.Д. Крупка, В.Г. Линник, Н.М. Малюга, Л.В. Нападовська, П.Я. Хомин, М.Г. Чумаченко, В.Г. Швець, В.О. Шевчук та інші.

Не применшуючи значення наукових доробків згаданих науковців, слід відзначити наявність дискусійних положень щодо порядку формування

звітності та її використання в якості інформаційного підґрунтя для прийняття виважених управлінських рішень менеджерами підприємства. Залишаються актуальними питання прикладного характеру, пов'язані з розробкою організаційно-методичних положень інформаційного забезпечення управління підприємством, які б відповідали вимогам ринкової економіки.

Метою статті є з'ясування ролі й місця бухгалтерської звітності в системі інформаційного забезпечення системи управління підприємством, оптимізація процесу прийняття управлінських рішень на її основі.

Виклад основного матеріалу. Сучасний етап розвитку економіки характеризується наявністю значної кількості чинників, які негативно впливають на функціонування вітчизняних підприємств: наслідки світової фінансової кризи, корупція, інфляційні процеси, падіння рівня виробництва, зростання безробіття тощо. З метою забезпечення стійкого розвитку вітчизняних підприємств в посткризових умовах необхідно провести всебічний науковий аналіз внутрішніх і зовнішніх факторів для розробки й впровадження ефективної системи управління підприємством.

У сучасних умовах господарювання протидіяти негативним впливам можливо, володіючи своєчасною і достовірною інформацією. Саме таку інформацію має генерувати система бухгалтерського обліку, метою функціонування якої є надання користувачам необхідної інформації для прийняття управлінських рішень.

Бухгалтерський облік можна розглядати як елемент управлінської інформаційної системи, в межах якої відбувається утворення та інтерпретація всієї сукупності інформаційного потоку, наданої різними системами, для ефективного управління. Поряд з тим, основними завданнями бухгалтерського обліку є збір, обробка та надання інформації, визначення кінцевого результату діяльності суб'єкта господарювання, що необхідні для управління, забезпечення контролю за використанням ресурсів на рівні підприємства та центрів відповідальності.

На думку проф. Пушкаря М.С, система управління є провідною, а система обліку – забезпечуючою ланкою. Звідси основним завданням обліку є упорядкування вхідної та вихідної інформації відповідно до потреб управління. При цьому внутрішня структура системи бухгалтерського об-

ліку змінюється в напрямку своєчасного забезпечення і отримання в повному обсязі вихідної інформації для управління. Чим різноманітніша така інформація, тим більше рівнів управління вона забезпечує і тим складніша внутрішня структура системи обліку [1].

Сучасний етап розвитку управління підприємством орієнтує на використання результатів ведення бухгалтерського обліку для розробки рекомендацій щодо оптимізації бізнес-процесів, підвищення якості управління ресурсами, мінімізації економічних та інформаційних ризиків тощо. Говорячи про інформаційне забезпечення користувачів з метою прийняття управлінських рішень, здебільшого виникає питання про обсяг задоволення їхніх первісних запитів і рівня відповідності системи бухгалтерського обліку потребам суб'єктів інформаційного інтересу. З цього приводу звітна інформація є компромісним джерелом даних, що узгоджує базові потреби в інформації, оскільки діє у трьох полях напрямів інтересів: держава; власник (внутрішня система управління); зовнішнє середовище.

Отже, бухгалтерська звітність – кінцевий етап бухгалтерського обліку і, водночас, важливий інструмент управління. Базуючись на даних бухгалтерського обліку як системи суцільного, безперервного і суворо документального оформлення господарських процесів, вона відображає і дає змогу оцінити результати діяльності, прогнозувати напрями підвищення ефективності господарювання і пропонувати необхідні для управління рішення.

До побудови системи звітності в управлінні висуваються ряд вимог [2], зокрема вона повинна:

- відповідати організаційній структурі підприємства;
- забезпечувати необхідною інформацією менеджмент різних рівнів управління;
- містити дані, необхідні для вимірювання рівня реалізації стратегічних і тактичних цілей підприємства та його структурних підрозділів;
- виконувати функцію раннього попередження ризиків;
- містити порівняльні цільові, планові, контрольовані і фактичні показники;
- зберігати незмінність форм для стандартних звітів протягом планового періоду;
- оперативно надавати звітну інформацію зацікавленим особам в межах їх компетенції;

– мати доступний, зрозумілий та наочний вигляд. Облікові дані слугують джерелом формування уніфікованої фінансової, статистичної та податкової звітності.

Центральне місце в системі інформаційного забезпечення системи управління підприємством належить фінансовій звітності – бухгалтерській звітності, що містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період. Метою її складання є надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства.

Фінансова звітність відображає достовірну і повну інформацію про процеси (операції, події), які можуть впливати на прийняття управлінських рішень. Крім того, завдяки показникам цієї звітності можна дати обґрунтовану оцінку минулим, поточним і майбутнім господарським подіям. Інформація бухгалтерської фінансової звітності використовується зацікавленими користувачами в процесах фінансового аналізу, планування, розробки фінансової стратегії та тактики за основними напрямкам господарської діяльності.

Бухгалтерська фінансова звітність, ґрунтуючись на узагальнених даних бухгалтерського обліку, виступає ланкою зв'язку між підприємством із зовнішнім середовищем. Така звітність покликана розкривати ті процеси, що відбуваються на підприємстві та задовольняти вимоги щодо необхідного обсягу інформації, можливостей її засвоєння зовнішніми і внутрішніми користувачами.

Інформація, що подається у фінансовій звітності, не є вичерпною, проте вона є доречною для широкого використання системою управління суб'єктами господарювання.

У ринковій економіці фінансова звітність виступає засобом регулювання ринку цінних паперів, переливу капіталів із менш привабливих сфер діяльності у більш привабливі, що сприяє економічному оздоровленню через розподіл фінансових ресурсів. Водночас вона слугує моделлю відображення оптимізованої комбінації інтересів суб'єктів ринку, яка розвивається і трансформується під впливом сучасних змін економічного середовища.

У процесі використання фінансової звітності в управлінні підприємством особливого значення набувають її якісні характеристики, до яких Наці-

ональним стандартом бухгалтерського обліку [3] віднесено:

– дохідливість і зрозумілість – передбачає одностороннє тлумачення показників звітності користувачами за умови, що вони мають достатні знання та зацікавлені у сприйнятті цієї інформації;

– доречність – містить інформацію, яка впливає на прийняття рішень користувачами, дає змогу вчасно оцінити минулі, теперішні та майбутні події, підтвердити та скоригувати їхні оцінки, зроблені у минулому;

– достовірність – не містить помилок та перекручень, які здатні вплинути на рішення користувачів звітності;

– зіставність – повинна надавати можливість користувачам порівнювати фінансові звіти підприємства за різні періоди, а також різних підприємств.

Поряд з цим, на рішення користувачів фінансової звітності впливає лише суттєва інформація, критерії визнання якої встановлюються. Суттєвість інформації визначається відповідними національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку або міжнародними стандартами фінансової звітності, а також керівництвом підприємства.

Ефективне управління фінансово-господарською діяльністю підприємства, яке передбачає формування й реалізацію стратегії його діяльності, тактичних заходів оптимізації процесу функціонування, ріст ефективності прийняття управлінських рішень, базується на аналізі фінансової звітності. Традиційно у процесі дослідження фінансової звітності проводять горизонтальний та вертикальний аналіз активів і пасивів, оцінку ліквідності, фінансової стійкості, ділової активності, рентабельності та аналіз фінансових результатів підприємства.

Основною формою фінансової звітності підприємства вважається баланс, призначення якого – надання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан підприємства на певну дату. Визначення фінансового стану акцентує увагу на взаємозв'язку між активами, зобов'язаннями і капіталом, що відображаються у бухгалтерському балансі.

Історично фінансовий стан підприємства визначався рівнем його забезпеченості необхідними грошовими коштами для здійснення звичайної господарської діяльності. В сучасних умовах його отождено з фінансовою конкурентоспроможні-

стю, у тому числі кредитоспроможністю, платоспроможністю, забезпеченістю фінансовими ресурсами, спроможністю фінансувати свою діяльність.

У процесі оцінки фінансового стану вітчизняні підприємства найчастіше використовують три групи показників – ліквідності, рентабельності та фінансової стійкості. Вибір цих груп пояснюється тим, що для прийняття управлінських рішень важливими є такі характеристики фінансового стану як фінансова маневреність, фінансова стабільність, фінансова стійкість.

Фінансова маневреність припускає наявність у підприємства активів високого рівня ліквідності, реалізація яких дозволить покрити короткостроковий дефіцит коштів, викликаний негативними впливами зовнішнього середовища. Ця складова досліджується за допомогою показників ліквідності. Фінансова стабільність забезпечується таким рівнем диверсифікованості активів, що дозволяє одержувати стабільний дохід протягом часу, необхідного для формування відповідної захисної реакції підприємства і розроблення економічної стратегії у випадку негативного впливу загроз. Для оцінки фінансової стабільності використовуються показники рентабельності. Фінансова стійкість дозволяє виявити наявність у підприємства фінансових резервів, що дозволяють приймати будь-яку модель поведінки на ринку (агресивну, нейтральну, консервативну) і займати конкурентні позиції в умовах дії зовнішніх і внутрішніх загроз. Такий висновок можна зробити за допомогою аналізу показників структури капіталу (фінансової стійкості).

Фінансова звітність як підсистема інформаційного забезпечення управління підприємством має ряд недоліків, які обмежують його інформаційну місткість. До них можна віднести: грошовий вираз всіх активів; несвоєчасність надання інформації користувачам з причини періодичності її складання відповідно до законодавства (квартал, рік); нереальне подання інформації, що є наслідком суб'єктивізму тих, хто її складає; перекошування даних звітності в межах, дозволених законодавством (у процесі обрання облікової політики) та їх фальсифікація.

Доцільно також наголосити на покращенні якості вітчизняної фінансової звітності у результаті її реформування й удосконалення на основі застосування міжнародних стандартів фінансової звітності. На нашу думку, потребує розроблення національ-

ної концептуальної основи фінансової звітності, яка б узгодила усі підходи щодо визначення структури та елементів фінансової звітності з положеннями, задекларованими в Концептуальній основі складання фінансової звітності за МСФЗ.

Невід'ємною складовою інформаційної системи забезпечення системи управління підприємством є статистична звітність, яка відображає ресурсний потенціал підприємства. Особливістю статистичної звітності є те, що вона поєднує інформацію щодо економічних, соціальних, демографічних, екологічних явищ і процесів. Вона має велике значення для підготовки та прийняття управлінських рішень у сфері визначення стратегії і тактики розвитку країни, регіонів, видів економічної діяльності, окремих суб'єктів господарювання та широкого інформування суспільства з усіх актуальних питань [4]. Показники статистичної звітності інформують менеджерів різних рівнів управління про процеси виробництва та продажу продукції, фінансово-майновий стан підприємства, витрати на виробництво та реалізацію продукції, стан розрахунків, інвестицій, наявність персоналу та його використання.

Статистична звітність перебуває у постійному розвитку та вдосконаленні, так як під час її складання та опрацювання виникає багато проблем. Громіздкість форм статистичної звітності, їх велика кількість, багаторазове дублювання даних, значна трудомісткість складання багатьох показників, їх недосконалість знижують якість необхідної інформації та, відповідно, ефективність прийняття управлінських рішень як на рівні держави, так і на рівні окремого підприємства.

Статистична звітність, як і фінансова, складається на підставі даних бухгалтерського обліку, однак методологія складання цих видів звітності регламентована різними державними органами. Тому з метою вдосконалення формування звітних показників необхідно провести порівняльний аналіз нормативних документів, які визначають порядок формування цих видів звітності, узгодити дискусійні положення, а також розробити методологію, яка максимально буде враховувати аспекти цих двох напрямів.

Податкова звітність дає можливість встановити рівень податкового навантаження та обґрунтувати раціональну податкову політику підприємства. Дані податкової звітності підприємства використовуються для планування податків та подат-

кового навантаження. Планування податків передбачає визначення сум окремих податків, що підлягають сплаті в плановому періоді, та їх загальної суми з урахуванням податкових пільг, які можливі для конкретного суб'єкта господарювання чи виду діяльності. Сутність податкового планування зводиться до мінімізації суми податків методами й засобами, що не суперечать чинному законодавству, з метою збільшення прибутку підприємства й покращення його фінансового стану.

Сучасні умови господарювання, які характеризуються посиленням конкурентної боротьби в економічному середовищі, висувають додаткові вимоги до бухгалтерського обліку. На сьогодні уніфікована фінансова звітність не задовольняє в повній мірі інформаційні потреби внутрішніх і зовнішніх користувачів. У науковій літературі акцентується увага на тому, що фінансова звітність залишається лише імперативною вимогою організації та ведення бухгалтерського обліку, містить іррелевантну облікову інформацію і не відповідає принципу оперативності як інформаційне джерело при прийнятті управлінських рішень [5]. За таких умов для організації ефективного менеджменту доцільно використовувати управлінську звітність.

Мета управлінської звітності – задоволення інформаційних потреб управлінського персоналу. Щодо її призначення, то вчені виділили такі спільні ознаки [6]:

- управлінська звітність являє собою доволі гнучку систему форм інформації;
- управлінська звітність складається за центрами відповідальності і загалом по підприємству та подається управлінському персоналу різних рівнів;
- управлінська звітність повинна відображати умови, специфіку, особливості діяльності підприємства та потреби управлінського персоналу;
- мета складання управлінської звітності – джерело інформації для контролю, аналізу, бюджетування та прийняття управлінських рішень.

Управлінська звітність має цільову спрямованість – конкретне управлінське рішення та потреби конкретного менеджера. Вона підсумовує процес управлінського обліку, який, як правило, базується на аналізі доходів і витрат за центрами відповідальності, підрозділами, видами діяльності чи продукції тощо. Крім даних системи бухгалтерського обліку підприємства, формування управлінської звітності передбачає використан-

ня економічної інформації із зовнішнього середовища, а також результатів обробки усіх видів інформації за допомогою аналітичних процедур.

Інформація, яка міститься в управлінській звітності, використовується для прийняття рішень щодо оперативних, тактичних та стратегічних завдань розвитку, зокрема, з ліквідації відхилень від планових показників та нормативів, складання, перегляду і виконання планових завдань, оцінки діючої стратегії та розробки альтернативних стратегій тощо. Тому управлінську звітність можна вважати дієвим інструментом оптимізації діяльності підприємства.

Сучасні умови господарювання висувають перед системою управління підприємства стратегічні і тактичні завдання, які стосуються координації не лише економічних, але й соціальних та екологічних складових бізнесу. Фінансова й нефінансова інформація, яка характеризує стан і перспективи розвитку підприємства та розкриває ризики й невизначеності його діяльності, наводиться у звіті про управління – складовій фінансової звітності підприємства [7].

Звіт про управління подається разом з фінансовою звітністю визначеними чинним законодавством суб'єктами управління. Від складання звіту звільняються мікропідприємства та малі підприємства, а середні підприємства можуть не наводити у звіті про управління нефінансову інформацію. Водночас форма і показники звіту чітко не регламентовані вітчизняним законодавством.

Звіт про управління є важливою складовою фінансової звітності, призначена для задоволення інформаційних потреб дійсних, потенційних інвесторів і кредиторів. Його показники дозволяють:

- виокремити стратегічні показники для оцінки та контролю ефективності діяльності підприємства;
- визначити позицію підприємства на ринку та тенденції зростання;
- встановити цільові орієнтири операційної і фінансової діяльності, використати їх для планування й прогнозування як на галузевому, так і державному рівні;
- посилити комунікації серед партнерів, інвесторів, клієнтів;
- демонструвати можливості та потенційні загрози розвитку;
- відобразити інформацію, що є стратегічно важливою у процесі прийняття управлінських рі-

шень, але яка не знайшла відображення в інших формах бухгалтерської звітності.

Отже, домінуючою складовою інформаційно-го забезпечення системи управління залишається бухгалтерська звітність. Використання різних її видів дозволяє задовольнити інформаційні потреби менеджменту усіх рівнів, що підвищує ефективність управління підприємством в цілому.

Висновки

У ринкових умовах господарювання бухгалтерська звітність підприємства виступає елементом інфраструктури ринкової економіки, реальним засобом комунікації, з допомогою якого менеджери різних рівнів мають змогу формувати стратегію і тактику розвитку підприємства. Найбільш інформативною для потреб управління вважається фінансова звітність, на підставі даних якої можна оцінити майновий стан, результати діяльності та економічний потенціал суб'єкта господарювання, прогнозувати майбутні грошові потоки та визначати напрями його розвитку, приймати ефективні управлінські рішення.

Підґрунтям для виконання всіх функцій управління підприємством повинна стати система звітності, яка охоплює фінансову, статистичну, податкову та управлінську. Тому, враховуючи різноманітність інформаційних запитів менеджерів різних рівнів управління, потребує удосконалення процес формування бухгалтерської звітності щодо підвищення її управлінської спрямованості. Першочерговими заходами в цьому напрямі має стати узгодження основних принципів управління та процесу формування звітних даних, а також розроблення внутрішніх розпорядчих документів, які дозволять ідентифікувати управлінський облік на підприємстві та задекларують порядок формування управлінської звітності відповідно до потреб менеджменту.

Список використаних джерел

1. Пушкар М.С. Розробка систем обліку : навч. посібн. Тернопіль: Kart-blansh, 2003. 198 с.
2. Колос І.В. Звітність як елемент системи управління підприємством. Економіка та держава. 2006. № 8. С. 26–31. URL: <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/handle/123456789/22142>.
3. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>.

нансів України від 07.02.2013 р. № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>.

4. Ілляшенко К.В. Облікові аспекти формування показників статистичної звітності. Економіка і суспільство. 2018. №15. С. 833–836. URL: <http://elar.tsatu.edu.ua/handle/123456789/6912>.

5. Кузь В.І., Кравчук В.С. Управлінська бухгалтерська звітність підприємства: принципи та підходи до формування. Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки. 2015. Вип. 2. С. 188–197. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchtei_2015_2_24.

6. Куцик П. О. Сучасне трактування, склад і особливості формування управлінської звітності підприємства. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. 2014. № 797. С. 248–254. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VNULPM_2014_797_35.

7. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996–XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>.

8. Гевлич Л.Л., Гевлич І.Г. Фінансова та управлінська звітність вітчизняних підприємств. Економіка і організація управління. 2020. № 1 (37). С. 49–59.

9. Рзаєв Г. І. Фінансова звітність підприємств: аналітичні можливості та перспективи використання: монографія. Кам'янець – Подільський, 2015. 224 с.

References

1. Pushkar M.S. (2003). Rozrobka system obliku. Ternopilj; Kart-blansh [in Ukrainian].
2. Kolos I.V. (2006). Zvitnistj jak element systemy upravlinnja pidpryjemstvom. In Ekonomika ta derzhava: Vol. 8 (pp. 26–31). Retrieved from: <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/handle/123456789/22142> [in Ukrainian].
3. Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy Pro zatverdzhennja Nacionaljnogho polozhennja (standartu) bukghaltersjkogho obliku 1 «Zaghaljni vymoghy do finansovoji zvitnosti» (07.02.2013) № 73. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> [in Ukrainian].
4. Illjashenko K.V. (2018). Oblikovi aspekty formuvannja pokaznykiv statystychnoji zvitnosti. In Ekonomika i suspiljstvo. Vol. 15 (pp. 833–836). Retrieved from: <http://elar.tsatu.edu.ua/handle/123456789/6912> [in Ukrainian].
5. Kuzj V.I., Kravchuk V.S. (2015). Upravlinsjka bukghaltersjka zvitnistj pidpryjemstva: pryncypy ta pidkhody do formuvannja. In Visnyk Cherniveckjogho torghoveljno-ekonomichnogho instytutu. Ekonomichni nauky. Vol.

2 (pp. 188–197). Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchtei_2015_2_24 [in Ukrainian].

6. Kucyk P.O. (2014). Suchasne traktuvannja sklad i osoblyvosti formuvannja upravlinsjkoji zvitnosti pidpryjemstva. In Visnyk Nacionaljnogho universytetu «Lvivjska politehnika». Menedzhment ta pidpryjemnyctvo v Ukrajinі: etapy stanovlennja i problemy rozvytku. Vol. 797 (pp. 248–254). Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VNULPM_2014_797_35 [in Ukrainian].

7. Zakon Ukrainy Pro bukhghaltersjkyj oblik ta finansovu zvitnistj v Ukrajinі (16.07.1999) № 996–XIV. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> [in Ukrainian].

8. Ghevlych L.L., Ghevlych I.Gh. (2020). Finansova ta upravlinsjka zvitnistj vitchyznjanykh pidpryjemstv. In Ekonomika i orghanizacija upravlinnja: Vol. 1 (37) (pp. 49–59) [in Ukrainian].

9. Rzajev Gh.I. (2015). Finansova zvitnistj pidpryjemstv: analitychni mozhyvosti ta perspektyvy vykorystannja: monohrafija. Kam'janecj – Podiljsjkyj [in Ukrainian].

Дані про автора

Малярчук Ірина Іванівна,

к.е.н, доцент кафедри фінансово-економічної безпеки, обліку і оподаткування Української академії друкарства
e-mail: Lotoshka@ukr.net

Данные об авторе

Малярчук Ирина Ивановна,

к.э.н., доцент кафедры финансово-экономической безопасности, учета и налогообложения Украинской академии печати

e-mail: Lotoshka@ukr.net

Data about author

Iryna Malyarchuk,

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of the Department of Financial and Economic Security, Accounting and Taxation of the Ukrainian Academy of Printing

e-mail: Lotoshka@ukr.net

УДК 351.862.1:331.103.226:614.8

ЗАЖОМА В.М.
БУЖИН О.А.

Оптимізація оцінювання підготовки груп і відділень гірничорятувальних та висотно-верхолазних рятувальних робіт

Технологічно-функціональна ефективність гірничорятувальних та висотно-верхолазних рятувальних робіт на різних технологічно-функціональних етапах знаходиться у прямій залежності від рівня їх фахової та фізичної підготовки. Згідно нормативів, виконання навчальних вправ для підготовки особового складу аварійно-рятувальних служб, оцінювання підготовки аварійно-рятувальних підрозділів здійснюється п'ятибальною системою, в основу, якої покладено часові показники. При цьому актуальним залишається питання розширення підходів оцінювання з метою його оптимізації, так як проблематичним є порівняння різних технологічно-функціональних навчальних вправ Мета робити, на основі попередніх досліджень нормативів виконання навчальних вправ для підготовки особового складу аварійно-рятувальних служб, визначити індекси підготовленості груп (відділень) гірничорятувальних (аварійно-рятувальних) робіт та груп висотно-верхолазних та рятувальних робіт. Для вирішення питання було застосовано емпіричний метод дослідження. Застосована у статті методика дає можливість визначити рівень підготовки груп (відділень) гірничорятувальних (аварійно-рятувальних) робіт та груп висотно-верхолазних та рятувальних робіт. У результаті дослідження визначено індекси підготовленості для груп (відділень) гірничорятувальних (аварійно-рятувальних) робіт – 9 навчальних вправ та груп висотно-верхолазних та рятувальних робіт. – 10 навчальних вправ. Визначені авторами індекси підготовленості можуть бути застосовані під час проведення аналізу організаційно-функціональної ефективності з підготовки груп (відділень) гірничорятувальних (аварійно-рятувальних) робіт та груп висотно-верхолазних та рятувальних робіт. Це, у свою чергу, може позитивно вплинути на якість контролю та управління при підготовці особового складу аварійно-рятувальних служб.

Ключові слова: нормативи, індекси підготовленості, особовий склад, технологічно-функціональна діяльність.